

KỸ NĂNG THẨM TRA, QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

TS. Nguyễn Văn Pha

Phó Chủ nhiệm Ủy ban Tư pháp của Quốc hội khóa XIV

BỔ CỤC

I. KỸ NĂNG THẨM TRA LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HĐND

- 1. Chủ thể có trách nhiệm thẩm tra**
- 2. Các báo cáo thuộc trách nhiệm thẩm tra của các ban của HĐND**
- 3. Thời điểm thẩm tra**
- 4. Quy trình thẩm tra và báo cáo kết quả thẩm tra**

II. KỸ NĂNG QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HĐND

- 1. Xem xét báo cáo công tác của UBND cùng cấp về các vấn đề liên quan đến lĩnh vực tư pháp, TAND, VKSND cùng cấp**
- 2. Chất vấn và hoạt động xem xét trả lời chất vấn của Chủ tịch UBND, các thành viên UBND, Chánh án TAND, Viện trưởng VKSND cùng cấp**
- 3. Thành lập Đoàn giám sát về một vấn đề thuộc lĩnh vực tư pháp khi xét thấy cần thiết và xem xét kết quả giám sát của Đoàn giám sát**
- 4. Một số hoạt động giám sát cụ thể khác**

CÁC CƠ QUAN HOẠT ĐỘNG TRONG LĨNH VỰC TƯ PHÁP

1. Tòa án nhân dân
2. Viện kiểm sát nhân dân
3. Cơ quan điều tra
4. Cơ quan thi hành án
5. Các cơ quan hỗ trợ tư pháp

CÁC HOẠT ĐỘNG TƯ PHÁP

- ▶ Hoạt động điều tra
- ▶ Hoạt động kiểm sát và thực hiện hành quyền công tố
- ▶ Hoạt động xét xử
- ▶ Hoạt động thi hành án
- ▶ Hoạt động hỗ trợ tư pháp
- ▶ Hoạt động phòng, chống tham nhũng (đặc biệt)

HOẠT ĐỘNG THẨM TRA LĨNH VỰC TỰ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

Cơ sở pháp lý

- Hiến pháp năm 2013;
- Luật Tổ chức chính quyền địa phương;
- Luật Hoạt động giám sát của Quốc hội và HĐND;
- Luật Tổ chức cơ quan điều tra hình sự;
- Luật Tổ chức TAND;
- Luật Tổ chức VKSND;
- Luật Thi hành án hình sự;
- Luật Thi hành án dân sự;
- Các văn bản quy phạm pháp luật có liên quan.

HOẠT ĐỘNG THẨM TRA LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

CHỦ THỂ CÓ TRÁCH NHIỆM THẨM TRA

- ▶ Điều 6 Luật Tổ chức chính quyền địa phương
- ▶ Điều 59 Luật Hoạt động giám sát của Quốc hội và HĐND
- ▶ Điều 76 Luật Hoạt động giám sát của Quốc hội và HĐND, Điều 109 Luật Tổ chức chính quyền địa phương

HOẠT ĐỘNG THẨM TRA LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

CÁC BÁO CÁO, NGHỊ QUYẾT, ĐỀ ÁN THUỘC TRÁCH NHIỆM THẨM TRA CỦA CÁC BAN CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

- Báo cáo 6 tháng, hàng năm và cả nhiệm kỳ của UBND cùng cấp...
- Báo cáo công tác 06 tháng, hàng năm của TAND, VKSND, cơ quan thi hành án dân sự cùng cấp;
- Báo cáo công tác nhiệm kỳ của TAND, VKSND cùng cấp;
- Dự thảo nghị quyết, đề án của HĐND thuộc lĩnh vực tư pháp;
- Đề nghị của cơ quan, tổ chức, cá nhân về các quyết định về lĩnh vực tư pháp có dấu hiệu trái với Hiến pháp, luật...;
- Dự thảo báo cáo khác có liên quan đến lĩnh vực tư pháp theo phân công của Thường trực HĐND.

HOẠT ĐỘNG THẨM TRA LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

QUY TRÌNH THẨM TRA CÁC BÁO CÁO CỦA CÁC CƠ QUAN VỀ LĨNH VỰC TƯ PHÁP

- Chủ tịch UBND, Chánh án TAND, Viện trưởng VKSND, Cục trưởng, Chi cục trưởng (đối với cấp huyện) trình bày báo cáo;
- Đại diện cơ quan, tổ chức được mời dự phiên họp phát biểu ý kiến;
- Ban của HĐND thảo luận;
- Người đứng đầu cơ quan có báo cáo trình bày, giải trình bổ sung;
- Chủ tọa phiên họp dự kiến kết luận; Ban của HĐND biểu quyết khi xét thấy cần thiết.

HOẠT ĐỘNG THẨM TRA LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

HỒ SƠ ĐỀ NGHỊ HĐND BAN HÀNH MỘT NGHỊ QUYẾT NÓI CHUNG, NGHỊ QUYẾT VỀ LĨNH VỰC TƯ PHÁP NÓI RIÊNG

- + Tờ trình đề nghị xây dựng nghị quyết;
- + BC đánh giá tác động của chính sách trong đề nghị xây dựng NQ;
- + BC tổng kết việc thi hành pháp luật hoặc đánh giá thực trạng các vấn đề liên quan đến chính sách;
- + Bản tổng hợp, giải trình, tiếp thu ý kiến góp ý...;
- + Dự kiến đề cương chi tiết dự thảo nghị quyết;
- + Tài liệu khác (nếu có).

QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

CHƯƠNG TRÌNH GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HĐND

- Xem xét báo cáo công tác của TAND, VKSND cùng cấp; báo cáo của UBND cùng cấp về những nội dung có liên quan đến hoạt động tư pháp;
- Xem xét trả lời chất vấn của Chủ tịch UBND (những nội dung liên quan đến lĩnh vực tư pháp), Chánh án TAND, Viện trưởng VKSND cùng cấp;
- Thành lập Đoàn giám sát về một vấn đề nhất định thuộc lĩnh vực tư pháp khi xét thấy cần thiết.

QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

XEM XÉT BÁO CÁO CÔNG TÁC CỦA UBND VỀ CÁC VẤN ĐỀ
LIÊN QUAN ĐẾN LĨNH VỰC TƯ PHÁP, TAND, VKSND CÙNG CẤP

1. Quyết định chương trình

Theo quy trình chung được quy định trong Luật Hoạt động giám sát của Quốc hội và HĐND, Luật Tổ chức chính quyền địa phương.

2. Hoạt động xem xét báo cáo

- ▶ *Mục đích*
- ▶ *Chủ thể, đối tượng*
- ▶ *Trình tự xem xét báo cáo*

QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

CHẤT VẤN VÀ HOẠT ĐỘNG XEM XÉT TRẢ LỜI CHẤT VẤN CỦA CHỦ TỊCH UBND, CÁC THÀNH VIÊN CỦA UBND, CHÁNH ÁN TAND, VIỆN TRƯỞNG VKSND CÙNG CẤP

Tiêu chí lựa chọn nhóm vấn đề chất vấn và người bị chất vấn tại kỳ họp HĐND

- ▶ Vấn đề bức xúc, nổi lên trong lĩnh vực TP của địa phương, được nhiều ĐB HĐND, cử tri quan tâm;
- ▶ Vấn đề có dấu hiệu vi phạm các quy định của pháp luật có liên quan đến lĩnh vực tư pháp;
- ▶ Vấn đề thuộc lĩnh vực TP đã được người bị chất vấn trả lời nhưng ĐB HĐND không đồng ý với nội dung trả lời;
- ▶ Vấn đề khác thuộc lĩnh vực tư pháp...

QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

KỸ NĂNG XÂY DỰNG CÂU HỎI CHẤT VẤN

- *Thứ nhất*, câu hỏi chất vấn nên viết ra giấy hoặc đánh máy trên máy tính xách tay hoặc máy tính bảng để không bị quên, bị sót vấn đề cần chất vấn.
- *Thứ hai*, mỗi chất vấn không nên nêu quá nhiều vấn đề; thông thường chỉ một hoặc hai vấn đề là tốt nhất.
- *Thứ ba*, nội dung chất vấn cần chuẩn bị sao cho đảm bảo thời gian theo quy định.
- *Thứ tư*, nếu có điều kiện (có đủ thông tin) thì nên chuẩn bị câu chất vấn cho hai hoặc nhiều người để khi không chất vấn được người này thì chất vấn người khác.

QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

MỘT SỐ KHUYẾN NGHỊ ĐỀ NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG CHẤT VẤN

Một là, cần chủ động nghiên cứu, nắm bắt tình hình có liên quan đến lĩnh vực TP; tổng hợp ý kiến, kiến nghị, những bức xúc của cử tri để có tư liệu chất vấn.

Hai là, cần nghiên cứu để hiểu rõ các quy định PL về chức năng, nhiệm vụ của cơ quan, tổ chức; về quyền và nghĩa vụ người đứng đầu các cơ quan, tổ chức đó để nêu vấn đề chất vấn đúng người, đúng việc.

Ba là, cần có bản lĩnh, tự tin khi chất vấn...

Bốn là, cần kiên trì đeo bám các nội dung đã chất vấn...

Năm là. không chất vấn theo đặt hàng.

QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

THÀNH LẬP ĐOÀN GIÁM SÁT VỀ MỘT VẤN ĐỀ NHẤT ĐỊNH THUỘC LĨNH VỰC TƯ PHÁP KHI XÉT THẤY CẦN THIẾT VÀ XEM XÉT KẾT QUẢ GIÁM SÁT CỦA ĐOÀN GIÁM SÁT

Tiêu chí lựa chọn chuyên đề giám sát

- Vấn đề liên quan đến nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan điều tra (tiếp nhận, giải quyết tin báo, tố giác về tội phạm; bắt giữ người có dấu hiệu oan, sai bị công dân khiếu nại, tố cáo hoặc cơ quan chức năng có ý kiến...).
- Vấn đề liên quan đến nhiệm vụ, quyền hạn của VKSND (các hoạt động liên quan đến chức năng thực hành quyền công tố, kiểm sát hoạt động tư pháp của VKSND).
- Vấn đề liên quan đến nhiệm vụ, quyền hạn của TAND (chủ yếu là hoạt động xét xử: thụ lý vụ án, đưa vụ án ra xét xử; bản án có dấu hiệu oan sai bị công dân khiếu nại, tố cáo...).
- Vấn đề liên quan đến nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan thi hành án.

QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

THÀNH LẬP ĐOÀN GIÁM SÁT VỀ MỘT VẤN ĐỀ NHẤT ĐỊNH THUỘC LĨNH VỰC TƯ PHÁP KHI XÉT THẤY CẦN THIẾT VÀ XEM XÉT KẾT QUẢ GIÁM SÁT CỦA ĐOÀN GIÁM SÁT

Một số gợi ý về nội dung giám sát

- Trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức trong việc tiếp nhận, giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm (cơ quan điều tra của Công an cấp tỉnh, cấp huyện, VKSND, các cơ quan có liên quan).
- Trách nhiệm của Tòa án nhân dân cấp tỉnh/cấp huyện trong việc giải quyết các vụ án dân sự quá thời hạn chuẩn bị xét xử.
- Việc thực hiện trách nhiệm của Chủ tịch UBND cấp tỉnh/cấp huyện trong việc tham gia đối thoại, tham dự các phiên tòa hành chính.

QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

**TỔ CHỨC ĐOÀN GIÁM SÁT ĐỂ TRỰC TIẾP GIÁM SÁT
HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC CƠ QUAN TƯ PHÁP**

- 1. Xây dựng kế hoạch giám sát**
- 2. Phân công các thành viên nghiên cứu báo cáo của cơ quan, tổ chức, cá nhân chịu sự giám sát**
- 3. Trình tự giám sát**
- 4. Xây dựng báo cáo kết quả giám sát**
- 5. Giám sát, đôn đốc thực hiện kiến nghị giám sát**

QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

MỘT SỐ HOẠT ĐỘNG GIÁM SÁT CỤ THỂ KHÁC

Giám sát việc giải quyết khiếu nại tố cáo trong lĩnh vực tư pháp

- ▶ Giúp HĐND, các cơ quan của HĐND, các đại biểu HĐND phát hiện những hạn chế trong hoạt động tư pháp để quyết định tiến hành giám sát chuyên đề, giám sát các vụ án cụ thể khi có khiếu nại gay gắt, bức xúc, kéo dài.
- ▶ Góp phần nâng cao chất lượng hoạt động và việc chấp hành pháp luật của các cơ quan tư pháp
- ▶ Cung cấp những thông tin cần thiết để đại biểu đại biểu HĐND chất vấn người đứng đầu các cơ quan tư pháp trong việc thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của mình.

QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

MỘT SỐ HOẠT ĐỘNG GIÁM SÁT CỤ THỂ KHÁC

Giám sát vụ án cụ thể

- ▶ Thẩm quyền và giới hạn;
- ▶ Yêu cầu về năng lực, trình độ của đại biểu kh tham gia giám sát vụ án.

QUYẾT ĐỊNH VÀ GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

HÌNH THỨC VÀ TRÌNH TỰ GIÁM SÁT VIỆC GIẢI
QUYẾT KHIẾU NẠI TỐ CÁO TRONG LĨNH VỰC
TƯ PHÁP VÀ GIÁM SÁT VỤ ÁN CỤ THỂ

- **Về hình thức giám sát:**

- + Tổ chức nghiên cứu hồ sơ vụ án cụ thể;
- + Tổ chức đoàn giám sát khi cần thiết.

- **Về trình tự giám sát:** Theo quy định chung của Luật
Hoạt động giám sát của Quốc hội và HĐND.

MỘT SỐ ĐỀ XUẤT TĂNG CƯỜNG CHẤT LƯỢNG GIÁM SÁT LĨNH VỰC TƯ PHÁP CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN

1. Nâng cao bản lĩnh, sức chiến đấu; không ngại khó khăn, phức tạp, không ngại va chạm.
2. Thường xuyên cập nhật, bổ sung các kiến thức mới để nâng cao chất lượng hoạt động giám sát từ khâu lựa chọn nội dung giám sát đến khâu tổ chức giám sát...
3. Chú trọng khâu “hậu giám sát”: kiên trì đeo bám, đôn đốc các cơ quan, tổ chức giải quyết các kiến nghị sau giám sát.
4. Các cơ quan tư pháp phải có trách nhiệm xem xét giải quyết kịp thời, đầy đủ các kiến nghị của HĐND trong hoạt động giám sát.

TRÂN TRỌNG CẢM ƠN!

